

הלכות בבורות פרק ז

א. מי שהיו לו עשרה טלאים, והפריש אחד מעשר, היו לו מאה, והפריש עשרה למעשר אין אלו מעשר. אלא כיצד עושה: כונס כל הטלאים או כל העגלים לדיר; ועושה לו פתח קטן, כדי שלא יצאו שנים כאחד. ומעמיד אמותיהן מבחוץ, והן גועות, כדי שישמעו הטלאים קולן, ויצאו מן הדיר לקראתן: שנאמר "כל אשר-יעבר" (ויקרא כז, לב) שיעבר מעצמו, ולא שיוציאו בידו.

ב. וכשיצאו מן הדיר זה אחר זה, מתחיל ומונח בשבט: אחד, שנים, שלושה, ארבעה, חמשה, ששה, שבעה, שמונה, תשעה; והיוצא עשירי בין זכר בין נקבה, בין תמים בין בעל מום סוקרו בסקרה, ואומר הרי זה מעשר. לא סקרו בסקרה, ולא מנין בשבט, או שמנין רבוצים או עומדים הרי אלו מעשר: הואיל ומנין עשרה עשרה, וקדש עשירי הרי זה מעשר.

ג. אינו צריך לצרף כל בהמה שנלדה ברשותו לדיר אחד, אלא מצרף כל עדר ועדר לבדו; היו לו חמשה טלאים בירושלים, וחמשה טלאים בעכו אין מצטרפין, וכלן פטורין מן המעשר. וכמה יהי בין אלו לאלו, ויצטרפו ששה עשר מיל. היו שלושה עדרים, בין כל אחד ואחד ששה עשר מיל הרי שלשתן מצטרפין. כיצד: היו תשעה מכאן, ותשעה מכאן, ואחד באמצע הרי שלשתן נכנסין לדיר להתעשר.

ד. אין מעשרין מן הבקר על הצאן, ולא מן הצאן על הבקר; אבל מעשרין מן הכבשים על העזים, ומן העזים על הכבשים: שנאמר "וכל-מעשר בקר וצאן" (ויקרא כז, לב), "כל" משמע צאן אחד ששניהם נקראים שם, והרי הם כמין אחד.

ה. אין מעשרין מן הנולדים בשנה זו, על הנולדים בשנה אחרת: כשם שאין מעשרין בזרע הארץ מן החדש על הישן, ולא מן הישן על החדש שנאמר "היצא השדה, שנה שנה" (דברים יד, כב). ויראה לי שאם עשר בהמה משנה על שנה הרי זה מעשר, מפני חמרת הקדשים: שהרי לא הקפידה תורה על מעשר בהמה בפרוש, שיהיה שנה שנה.

ו. כל הנולדים מאחד בתשרי עד עשרים ותשעה באול מוצטרפין, ומעשרין מאלו על אלו. נלדו חמשה טלאים בתשעה ועשרים באול, וחמשה באחד בתשרי אין מצטרפין; ילדו הנולדות בתוך שנתן, הרי היא ובתה נכנסות לדיר להתעשר.

ז. אין הטלאים הנולדים כמו הטבל, שאסור לאכל ממנו עד שיעשר, כמו שבארנו במקומו. אלא מתר למכר ולשחט כל מה שירצה, עד שיעשר; יהיה המעשר קדש, ויאכל כהלכתו, כמו שבארנו.

ח. קבעו חכמים, שלושה זמנים בשנה למעשר בהמה. ומשיגי' זמן מהן, אסור לו למכר או לשחט עד שיעשר; ואם שחט, הרי זה מתר. ואלו הן השלושה זמנים ביום חמשה עשר יום קדם הפסח, וביום חמשה עשר קדם עצרת, וביום חמשה עשר קדם החג; וכל זמן מאלו, נקרא גרן מעשר בהמה.

ט. נמצאת אומר שהגרנות שלמעשר בהמה ביום אחרון מחדש אדר, וביום חמשה ושללושים מספירת העמר, וביום אחרון

מִחֲדָשׁ אֱלֹוֹל. וְלָמָּה קָבְעוּ הַגִּרְנוֹת בְּיָמִים אֵלֶּוּ: כִּדִּי שְׁתֵּהִיָּה
הַבְּהֵמוֹת מְצוּיוֹת לְעוֹלֵי רְגָלִים שְׁאֵף עַל פִּי שְׁמַתָּר לְמֹכַר קֶדֶם
שְׂעֵשֹׁר, כְּמוֹ שְׂבֵאֲרָנוּ, הָיוּ נִמְנָעִים לְמֹכַר, עַד שְׂעֵשֹׁרוּ וַיַּעֲשׂוּ
הַמְצֹוָה.

י. הַכְּנִיס כָּל הַצֹּאן אוֹ הַבֶּקֶר לְדִיר, וְהִתְחִיל לְמִנּוֹת וּלְקַדָּשׁ
עֲשִׂירִי, עַד שֶׁנִּשְׁאָרוּ בְּתוֹךְ הַדִּיר פָּחוֹת מֵעֶשְׂרֵה הָרִי זֶה מִנִּיחָן
לְגֶרֶן אַחֵר; וְהֵן מְצֻטְרָפִין לְאֵלוֹ שִׁינְלָדוֹ, וַיִּתְּעֶשְׁרוּ הַכֹּל בְּגֶרֶן
אַחֵר. וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שְׂאֵלוֹ יִשְׁאָרוּ בַּמִּנָּן, חַיֵּב לְהַכְנִיס
הַכֹּל לְדִיר, וְהַנִּשְׁאָר יִשְׁאָר.